

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 04 października 2017 r.

DSWM-WOPG.0913.6.2016.PK,PS

Pani Ilona Gosiewska
Prezes Stowarzyszenia ODRA-NIEMEN
ul. Kościuszki 35F
50-011 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. nr 185, poz. 1092) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U., nr 185, poz. 1092) Ministerstwo Edukacji Narodowej¹ w terminie od 20 do 31 października 2016 r., (w tym, w siedzibie Zleceniobiorcy w dniach 20-21 października 2016 r.) przeprowadziło kontrolę w Stowarzyszeniu Odra Niemen (dalej: Stowarzyszenie) z siedzibą we Wrocławiu przy ul. Kościuszki 35F.

Kontrolą objęto prawidłowość wykonania zadania publicznego, w tym wykorzystania dotacji przekazanej na realizację zadania publicznego pn. *Organizowanie kolonii i innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą*, w części dotyczącej organizacji staży językowo – przedmiotowo – metodycznych i wizyt studyjnych (obszar I, moduł II zadania publicznego).

Celem kontroli była ocena prawidłowości realizacji ww. zadania publicznego, w tym w szczególności:

- stopnia realizacji zadania;
- efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania;

Zespół kontrolujący w składzie:

- 1) Piotr Kowalewski, starszy specjalista w Wydziale Oświaty Polskiej za Granicą w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej – kierownik zespołu kontrolującego na podstawie upoważnienia nr 41/2016 z 19 października 2016 r.;
- 2) Patrycja Szewczyk, główny specjalista w Wydziale Oświaty Polskiej za Granicą w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej na podstawie upoważnienia nr 42/2016 z 19 października 2016 r.

- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Na podstawie wyników kontroli stwierdzono, że działania przewidziane do realizacji w ramach zadania publicznego w zakresie objętym kontrolą zostały wykonane. Negatywnie jednak oceniono prowadzenie przez Stowarzyszenie dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem. Część dokumentacji nie była prowadzona rzetelnie. W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych Zleceniobiorca przedstawił korekty dowodów księgowych, w których wcześniej stwierdzono braki.

Zgodnie z *Zasadami przyznawania i rozliczania dotacji* określonymi w załączniku nr 2 do otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Zleceniobiorca zobowiązany był do rzetelnego dokumentowania działań podejmowanych w ramach realizacji zadania publicznego.

W wyniku ogłoszonego przez Ministra Edukacji Narodowej otwartego konkursu ofert na realizację ww. zadania publicznego, w ramach części konkursu dotyczącej organizacji staży językowo – przedmiotowo – metodycznych i wizyt studyjnych w dniu 25 maja 2016 r. została zawarta umowa (nr MEN/2016/DSWM/477) pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a Stowarzyszeniem Odra-Niemen, na realizację ww. zadania publicznego w terminie do 31 grudnia 2016 r. Zgodnie z zawartą umową podmiotowi na realizację zadania przekazano dotację w wysokości 100.000 zł. Zleceniobiorca zobowiązany został do wykonania zadania publicznego zgodnie z ofertą stanowiącą załącznik do umowy.

Zgodnie z ofertą, w ramach realizacji zadania Zleceniobiorca zobowiązał się do zorganizowania trzech wizyt studyjnych, które odbyć się miały we wrocławskich placówkach edukacyjnych i instytucjach publicznych. Program zadania przewidywał 3 przyjazdy grup kadry zarządzającej szkołami i nauczycieli na wizyty studyjne z poszczególnych krajów, na okres 5-ciu dni do Wrocławia, zgodnie z następującym harmonogramem:

- 1) kadra pedagogiczna z Litwy, Rejon Solecznicki, przyjazd 20 osób w czerwcu 2016 r.
- 2) kadra pedagogiczna z Wielkiej Brytanii, przyjazd 10 osób w sierpniu 2016 r.
- 3) kadra pedagogiczna z Litwy, Rejon Wileński, przyjazd 20 osób w październiku 2016 r.

W związku z trudnościami w rekrutacji uczestników na wizyty studyjne w zakładanych terminach, Stowarzyszenie pismem z dnia 12 października 2016 r. zwróciło się do MEN z prośbą o dokonanie zmian w zakresie terminu realizacji oraz liczby uczestników wizyt studyjnych, tj.:

- 1) kadra pedagogiczna z Litwy, Rejon Wileński, przyjazd 15 osób w październiku 2016 r. (zmniejszona została liczba uczestników z 20 do 15 osób),

- 2) kadra pedagogiczna z Litwy, Rejon Solecznicki, przyjazd 25 osób w listopadzie 2016 r. (zwiększona została liczba uczestników z 20 do 25 osób i zmieniony został termin wizyty z czerwca na listopad).

Wizyta kadry pedagogicznej z Wielkiej Brytanii nie uległa zmianie. Dnia 25 listopada 2016 r. zawarty został aneks do ww. umowy, który zawierał powyższe zmiany proponowane przez Stowarzyszenie.

Kontrolą objęto część realizowanego zadania (okres od 25 maja 2016 r. do 22 października 2016 r.), tj. realizację dwóch wizyt studyjnych nauczycieli z Wielkiej Brytanii oraz z Litwy (Rejon Wileński) organizowanych odpowiednio w czerwcu i październiku we Wrocławiu. Kontrolą objęto kwotę 35 565,07 zł, co stanowiło 35,56% kwoty dotacji.

Ocenę kontrolowanej działalności uzasadniają ustalenia z kontroli.

- I. Stopień realizacji zadania oraz efektywność, rzetelność i jakość wykonania zadania.

W wyniku kontroli stwierdzono realizację działań przewidzianych w harmonogramie w ramach wizyt studyjnych nauczycieli z Wielkiej Brytanii oraz działań przewidzianych w projekcie dla uczestników z Litwy do dnia 21 października 2016 r., tj. do dnia zakończenia kontroli w Stowarzyszeniu.

Cele realizowanego zadania, tj. doskonalenie wiedzy i umiejętności nauczycieli z zakresu znajomości języka polskiego i innych przedmiotów nauczanych w wybranych placówkach oświatowych oraz umiejętności prowadzenia szkół w środowisku Polaków za granicą ogólnie uznano za osiągnięte. Należy jednak zaznaczyć, że wystąpiły działania, które zostały zrealizowane w sposób inny niż określono w ofercie, tj. zamiast przewidzianych spotkań i wizyt edukacyjnych w dwóch obiektach kultury we Wrocławiu, zapewniono jedynie zwiedzanie tych placówek przez uczestników projektu. Taki sposób realizacji tych działań nie uwzględniał zakładanych w celach projektu możliwości doskonalenia umiejętności nauczycieli, które byłyby następnie wykorzystywane w ich krajach zamieszkania. Ww. zmiana sposobu realizacji tych działań nie została uzgodniona z MEN.

Zleceniobiorca zorganizował wizyty w formie pięciodniowych wizyt studyjnych zarówno dla kadry z Wielkiej Brytanii oraz z Litwy. Wizyty te odbywały się we wrocławskich placówkach edukacyjnych i instytucjach publicznych. Terminy wizyt i liczba uczestników były zgodne z określonymi w umowie, tj.:

- 1) kadra pedagogiczna z Wielkiej Brytanii, przyjazd 10 osób, w terminie 17-22 sierpnia 2016 r.
- 2) kadra pedagogiczna z Litwy, przyjazd 15 osób, w terminie 17-22 października 2016 r.

Program wizyt dla grup z Wielkiej Brytanii i Litwy obejmował spotkania z gronem pedagogicznym XVII LO im. A. Osieckiej we Wrocławiu, wizytę w hali „Przystanek Historia” IPN Oddział Wrocław, spotkania z Dolnośląskim Kuratorem Oświaty, specjalistami Biura Edukacji IPN, kadrą zarządzającą placówek

edukacyjnych Dolnego Śląska oraz przedstawicielami organizacji pozarządowych.

Program wizyt przewidywał wykłady na temat zarządzania palcówką oświatową, przedstawienie polskich rozwiązań w zakresie nauczania języka polskiego i języków mniejszości narodowych.

Realizacja projektu obejmowała opracowanie nowoczesnych, atrakcyjnych technik i metod nauczania historii, animowanie udziału środowisk polonijnych w przedsięwzięciach edukacyjnych IPN takich jak, np. programy edukacyjne, konkursy, kursy internetowe. Zorganizowano również wizytę w siedzibie Stowarzyszenia Odra-Niemen oraz spotkanie z przedstawicielami „Stowarzyszenia Edukacji Historycznej Konspira” w celu wymiany doświadczeń zawodowych.

Zgodnie z ofertą realizacji zadania organizator dokonał rekrutacji uczestników projektu we współpracy ze szkołami oraz organizacjami polonijnymi z Litwy i Wielkiej Brytanii.

W zakresie realizacji zakładanych działań edukacyjnych związanych z projektem, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) W trakcie kontroli na miejscu realizacji zadania, w dniach 20-21 października 2016 r. przeprowadzono obserwację wizyty studyjnej kadry zarządzającej z Litwy (Rejon Wileński) zorganizowanej we Wrocławiu w dniach 18-22 października br. Zleceniobiorca realizował program ww. wizyty studyjnej, w tym m.in. wyjście do Muzeum Pana Tadeusza oraz Centrum Historii Zajezdnia.

W ofercie przedstawionej przez Zleceniobiorcę zaplanowano działania w formie spotkań edukacyjnych w Muzeum Pana Tadeusza oraz wizyt edukacyjnych oraz w Centrum Historii Zajezdnia. W świetle założonych celów projektu, takie wizyty i spotkania edukacyjne powinny umożliwić kształtowanie umiejętności wykorzystywania tego typu obiektów kultury jako narzędzia przy projektowaniu zajęć edukacyjnych dla uczniów. Podczas przeprowadzonej przez kontrolujących obserwacji na miejscu realizacji ww. działań oraz w wyniku rozmowy z uczestnikami, stwierdzono, że działania te obejmowały jedynie zwiedzanie przez uczestników projektu tych obiektów.

W opinii kontrolujących taka forma przeprowadzenia działań, zrealizowana inaczej niż pierwotnie przewidywano, nie przyniosła w pełni efektu określonego w celach oferty, tj. doskonalenia umiejętności związanych z zarządzaniem szkołą oraz wzmocnieniem oferty edukacyjnej szkoły poprzez nowoczesne lekcje z zakresu patriotyzmu, historii i języka polskiego.

- 2) Nie przeprowadzono indywidualnej ewaluacji uczestników wizyt studyjnych, zaplanowanej w ofercie realizacji zadania. Stowarzyszenie wyjaśniło, że zamiast ww. ewaluacji organizowane były spotkania w formie dyskusji z uczestnikami projektu, podsumowujące zadanie. Po każdym spotkaniu

tworzony był raport z liczbą kolejnych tematów do realizacji, nawiązujących do pomysłów, zadań, które przedstawiali uczestnicy poszczególnych etapów projektu.

II. Prawidłowość wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania.

Kontrolą objęto kwotę 35 565,07 zł, którą Stowarzyszenie wykorzystało do czasu zakończenia czynności kontrolnych (podczas przeprowadzania kontroli Stowarzyszenie posiadało dokumenty finansowe na ww. łączną kwotę). Kwota objęta kontrolą stanowiła 35,56% kwoty dotacji. Stowarzyszenie posiadało wyodrębniony rachunek bankowy przeznaczony do obsługi zadania zleconego. W wyniku kontroli nie stwierdzono aby środki objęte kontrolą zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem.

III. Prowadzenie dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z umową, zleceniobiorca dochował obowiązku informowania o współfinansowaniu zadania przez MEN, tj. na wszystkich materiałach dotyczących realizowanego zadania umieszczano logo MEN proporcjonalnie do wielkości innych oznaczeń, w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.

Dokumentacja merytoryczna z realizacji zadania obejmująca listy uczestników i programy szkoleń prowadzona była prawidłowo. Stowarzyszenie posiadało również kopie materiałów przekazywanych uczestnikom projektu.

Uwagi dotyczące kontrolowanej działalności.

1. W dokumentacji merytorycznej stwierdzono brak dokumentów potwierdzających przeprowadzenie ewaluacji wśród uczestników zadania, tj. brak indywidualnych ankiet ewaluacyjnych. Zgodnie z § 3 ust. 2 pkt. 1 lit. f i g *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji* Zleceniobiorca zobowiązany był do przedstawienia kopii ankiet ewaluacyjnych, raportu ewaluacyjnego lub innej formy oceny przewidzianej w zadaniu. Stowarzyszenie wyjaśniło, że nie przeprowadzono indywidualnej ewaluacji uczestników wizyt studyjnych, zaplanowanej w ofercie realizowanego zadania (ustalenie na str. 4 pkt. 2 dokumentu), zastępując je wskazanymi w pkt. I, 2, tworzonymi po każdym spotkaniu raportami.
2. Faktura na kwotę 17.158,67 zł została opłacona z innego konta bankowego zleceniobiorcy (nie przeznaczonego do obsługi projektu). Zleceniobiorca wyjaśnił, że nastąpiła pomyłka i faktura dotycząca kontrolowanego projektu „Wizyty studyjne” (umowa nr MEN/2016/DSWM/477) o łącznej wartości 17.158,67 zł została opłacona z rachunku przeznaczonego do realizacji innego projektu finansowanego przez MEN „Nauczyciel Przewodnik do polskości” (umowa nr MEN/2016/DSWM/491). Z rachunku bankowego (przeznaczonego do obsługi projektu „Wizyty studyjne”) omyłkowo opłacano faktury i rachunki o łącznej kwocie 25 747,70 zł związanej z zadaniem „Nauczyciel Przewodnik do polskości”. W związku z zaistniałą pomyłką Zleceniobiorca dokonał odpowiednich przeksięgowowań pomiędzy rachunkami bankowymi dotyczących ww. projektów usuwając tym samym nieprawidłowość.

3. Z rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi projektu dokonywano potrąceń prowizji bankowych, których koszty nie zostały uwzględnione w kosztorysie zawartej umowy. Stowarzyszenie dokonało zwrotu kosztów prowizji bankowych z własnego rachunku bankowego.
4. Dokonywano płatności związanych z realizacją umowy w formie gotówkowej, natomiast zgodnie z § 5 ust. 4 pkt. 3 *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji*, zleceniobiorca może dokonywać płatności gotówkowych jedynie w uzasadnionych przypadkach. Preferowaną formą płatności jest natomiast przelew bankowy lub ewentualne płatności kartami płatniczymi wystawionymi do konta projektowego.

Nieprawidłowości dotyczące kontrolowanej działalności.

1. W celu wykonywania przelewów walutowych dokonywano rozrachunków z członkiem Stowarzyszenia w formie przelewów na prywatne konto członka Stowarzyszenia, co jest niezgodne z § 5 ust. 8 pkt. 1 *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji*, zgodnie z którym, przy realizacji zadań finansowanych z dotacji MEN nie można przekazywać środków uzyskanych z dotacji przez zleceniobiorcę na rzecz członków jego organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych, niż w stosunku do osób trzecich.

Zleceniobiorca wyjaśnił, iż z posiadanego konta do obsługi projektu nie miał możliwości dokonywania przelewów walutowych i płatności były wykonywane z prywatnego konta członka stowarzyszenie a następnie mu refundowane.

2. Na dowodach księgowych, w czasie przeprowadzania kontroli, nie było podpisu prezesa stowarzyszenia, który wskazywałby na sprawdzenie i zakwalifikowanie dowodów księgowych do ujęcia w księgach rachunkowych, co jest niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. Zleceniobiorca był zobowiązany do stosowania tych przepisów zgodnie z § 5 ust. 1 *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji*. Nieprawidłowość została usunięta podczas przeprowadzania kontroli.
3. Opis wskazanych poniżej dokumentów księgowych nie posiadał wymaganego (§ 5 ust. 5 pkt. 2 *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji*) przeznaczenia dokonanych zakupów:
 - faktura nr 276729008071 z dnia 16 sierpnia 2016 r. na kwotę 256,12 zł;
 - faktura nr 049/0816/SN z dnia 21 sierpnia 2016 r. na kwotę 140 zł;
 - faktura nr 9/10/2016 z dnia 21 października 2016 r. na kwotę 47,30 zł;
 - faktura nr 3974F07502/10/16 z dnia 25 października 2016 r. na kwotę 89,83 zł;
 - faktura nr FW/749/16 z dnia 16 sierpnia 2016 r. na kwotę 727,68 zł;
 - faktura nr FF/26899/2016/509 z dnia 21 sierpnia 2016 r. na kwotę 80,80 zł.

W przypadku niżej wymienionych faktur VAT, stwierdzono w ich treści jak i w opisie sporządzonym przez Zleceniobiorcę brak informacji na temat

liczby posiłków i ceny jednostkowej posiłku:

- faktura nr BZ/7/10/2016 z dnia 27 października 2016 r. na kwotę 499,84 zł;
- faktura nr 00049/10/2016/10 z dnia 23 października 2016 r. na kwotę 1 380 zł;
- faktura nr 8/08/S/2016 z dnia 22 sierpnia 2016 r. na kwotę 307,20 zł;
- faktura nr 639/2016/28 z dnia 18 października 2016 r. na kwotę 520,56 zł;
- faktura nr 141/08/2016 z dnia 18 sierpnia 2016 r. na kwotę 426 zł;
- faktura nr 141/2016 z dnia 21 sierpnia 2016 r. na kwotę 353,87 zł;
- faktura nr 02/10/2016 z dnia 20 października 2016 r. na kwotę 697 zł;
- faktura nr 57/2016 z dnia 19 października 2016 r. na kwotę 672 zł;
- faktura nr 4430/H/2016 z dnia 19 sierpnia 2016 r. na kwotę 877 zł.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. d *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji* podstawą rozliczenia kosztów wyżywienia jest faktura lub rachunek lub inny dowód księgowy w rozumieniu ustawy o rachunkowości wykazujący ilość posiłków i cenę jednostkową posiłku.

W dniu 19 maja 2017 r. zleceniobiorca przekazał do MEN potwierdzoną za zgodność z oryginałem skorygowaną dokumentację, o której mowa powyżej.

Wymienione uwagi i nieprawidłowości wskazują na nieprzestrzeganie § 3 ust. 1 *Zasad przyznawania i rozliczania dotacji*, zgodnie z którym Zleceniobiorca zobowiązany jest do rzetelnego dokumentowania działań podejmowanych w ramach realizacji zadania publicznego.

W przypadku wykonywania zadań publicznych zleconych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, mając na uwadze ww. uwagi oraz nieprawidłowości dotyczące kontrolowanej działalności, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przedstawiam następujące wnioski.

1. Działania przewidziane w ramach zadania publicznego należy realizować zgodnie z umową a dokonywanie zmian w trakcie realizacji zadania (np. dotyczących kwestii merytorycznych jak wyżej przedstawiona zmiana formy przeprowadzenia działań edukacyjnych) wymaga pisemnej zgody Ministerstwa Edukacji Narodowej.
2. Należy rzetelnie dokumentować działania podejmowane w ramach realizacji zadania publicznego. Dokumentacja powinna spełniać wymagania określone w *Zasadach przyznawania i rozliczania dotacji*.
3. Płatności związane z realizacją zleconego zadania publicznego należy, oprócz uzasadnionych przypadków, dokonywać w formie bezgotówkowej – przelewami bezpośrednio z rachunku bankowego, a jeżeli środki z dotacji są wydatkowane w walutach innych niż złoty, zapewnić rachunek bankowy, który umożliwi dokonywanie przelewów walutowych.

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Na podstawie art. 49 ww. ustawy o kontroli, przedstawiając powyższe wystąpienie pokontrolne, proszę o przekazanie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia informacji o sposobie wykorzystania wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania.

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
DYREKTOR GENERALNY
Miroslaw Sanek